
Vykopávka může stavbu ztížit

Vykopávka může stavbu ztížit

Stavíte a narazili jste na letité mince, střepy ,nebo dokonce prastarý hrob? ZAVOLEJTE ARCHEOLOGY, ušetříte si nervy, čas i peníze.

Za čas sem lidé budou chodit nakupovat. Vlastně už to mělo být docela brzy, jenže zatím je na místě staveniště a ještě nedávno zde bylo více archeologů než zedníků. Výzkum měl původně trvat měsíc, nakonec z toho byl půlrok. Měl stát asi 30 tisíc korun, ve finále přišel na 70 tisíc. Stavělo se totiž na místě bohatém na archeologické nálezy.

„Od začátku jsme s výzkumem počítali,“ říká Lukáš Petříček, majitel budoucí prodejny. Úřad jim jej dal jako podmínku již do stavebního povolení, neboť věděl, že v místě se nejspíše něco najde. Jakmile se koplo do země a začaly se dělat základy, přišli na stavbu archeologové. Bude to trvat měsíc, zněla dohoda. Jenže stavba stála půl roku. „A to jsme prý měli štěstí. Kdyby se objevily nějaké hroby, mohlo to zabrat ještě více času,“ dodává Lukáš Petříček.

Našly se cenné bronzové předměty, pravěké odpadní jámy, ohniště a sýpky, keramika, nebo alespoň její střepy. Významný archeologický nález. Jenomže jako podnikatel musel náklady zaplatit majitel stavby. Ty přitom stouply z 30 až na 70 tisíc korun.

„Návštěva“ archeologů na stavbě samozřejmě nemusí vždy znamenat problémy. Co dělat, aby všechno probíhalo bez starostí? Na to odpovídá Zuzana Bláhová z Ústavu pro pravěk a ranou dobu dějinnou na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze.

Kde zjistíte, zda na vašem pozemku není archeologické naleziště?

Zatelefonujte archeologům do nejbližšího městského, okresního či krajského muzea a zeptejte se. Buď to budou vědět rovnou, nebo se podívají do soupisu nalezišť ve svém regionu.

Stavební firma při stavbě domu narazila na něco, co by mohly být archeologické nálezy. Co dělat?

Nechte nález tak, jak jste ho našli, a zakryjte ho, aby ho nepoškodilo počasí nebo aby ho někdo nevzal. Rozhodně nepokračujte v kopání. Hned zavolejte archeology z nejbližšího muzea či Archeologického ústavu Akademie věd. Nález i místo musíte nechat beze změny nejméně pět pracovních dnů, než odborníci přijdou, vše ohledají a zdokumentují. Pokud šlo o nějaký ojedinělý předmět, obvykle jej odvezou a práce mohou pokračovat hned dál, samozřejmě opatrně. Když jsou tam vrstvy nálezů, jámy či hroby, musí proběhnout archeologický výzkum. O jeho průběhu s archeology uzavřete dohodu, v níž si upravíte harmonogram prací.

Mohou archeologové stavbu zastavit nebo zakázat?

Zastavit stavbu musíte sami ve chvíli, kdy se něco najde. Když to neuděláte, archeolog vás k tomu vyzve, a neuspěje-li, začne jednat s úřady, které mohou zastavení nařídit. Povinnost umožnit archeologický výzkum nařizuje zákon. Ale ten nemusí vždy znamenat přerušení stavby. Většina výzkumů má podobu dohledu, kdy archeolog stavbu jen navštívuje a kontroluje, jestli práce nenarušily nějaké vrstvy či objekty, které by musel zdokumentovat. Přitom stačí na chvíli se přesunout na jinou práci, protože výzkum obvykle běží vždy jen na části staveniště. Zastavení stavby nenařizují archeologové, ale úředníci z památkové péče nebo stavebního úřadu. Ti také za porušení zákona dávají pokuty.

Narazili jste při stavbě na nález, ale máte obavu to ohlásit. V čem průzkum spočívá a co se stane, když nic neoznámíte? Archeologové musí prozkoumat části terénu, které stavba zničí. Ty, které nejsou ohroženy, zůstanou zachovány pro budoucí generace odborníků, kteří je budou umět prozkoumat lépe a možná už bez kopání. Někdy je však třeba rozšířit průkop, aby se archeolog orientoval, co vlastně objevil. Archeologové nebudou chtít zdržovat stavbu více, než je nutné. Rozhodně byste se měli s archeology domluvit předem. Dříve, než se pustíte do kopání, byste měli zavolat do místního muzea nebo na jiné archeologické pracoviště a případně umožnit archeologický výzkum. Pokud jste už nějakou část nálezů zničili, hrozí vám pokuta, a to až do výše jednoho milionu korun, nebo dokonce trestní oznámení a soud.

Od jaké hloubky se dají čekat archeologické nálezy?

Na některých místech jsou nálezy už na povrchu nebo hned pod ním. Jinde, například ve městech, je překryly i několikametrové navážky.

Jak velké musí být práce, aby archeology zajímaly?

Pokud se trefíte do archeologického naleziště, i malý výkop dokáže zničit hodně. I přípojka pro vodovod může zmařit něco, o čem by se třeba psalo v dějepise. Právě to, jak který předmět v zemi ležel, v jaké vrstvě, jámě nebo hrobě, s jakými dalšími předměty, je nesmírně důležité.

Máte právo na odškodnění, když vám archeologové zdržují stavbu?

Pokud by archeologové sami přišli, že chtějí na vašem pozemku kopat, pak byste právo na náhradu škody měli. Pokud jste se však rozhodli stavět, bere se to tak, že archeologové ve veřejném zájmu zachraňují to, co by se jinak zničilo. Když stavba souvisí s vaším podnikáním, musíte zaplatit dokonce i výzkum, jinak jej platí organizace, která jej provádí.